

MICHAŁ SZULCZEWSKI

KLASYFIKACJA ONKOLITÓW *

Onkolitami nazywamy nieprzytwierdzone do dna zbiornika utwory biosedymentacyjne powstałe w wyniku mechanicznej działalności sinic. Tradycyjna klasyfikacja onkolitów operowała nazwami łacińskimi, tworzonymi na podobieństwo nazw biologicznych, które jednak w ostatnich czasach były powszechnie rozumiane jedynie jako „rodzaje” i „gatunki” czysto formalne. Ostatnio B. W. Logan, R. Rezak i R. N. Ginsburg (1964) zaproponowali nowy system oparty na kształcie i sposobie ułożenia tworzących je lamin. System ten operuje symbolami literowymi. Znalezienie w wezulu (?) obrzeżenia Gór Świętokrzyskich onkolitów nowego typu zmusza do pewnej modyfikacji tego systemu, aczkolwiek jego ogólne zasady z powodzeniem mogą być utrzymane. Onkolity ogólnie w klasyfikacji Logana, Rezaka i Ginsburga były określone symbolem SS (spheroidal structures) i przeciwstawione stromatolitom. Wyróżniono wśród nich następujące modyfikacje:

- SS — I: Inverted stacked hemispheroids
- C: Concentrically stacked spheroids
- R: Randomly stacked hemispheroids

Ponieważ onkolity bynajmniej nie muszą być kuliste, a nowo wprowadzony do klasyfikacji rodzaj z natury jest dyskoidalny, zaproponowano zmianę ogólnego symbolu onkolitów z SS na DS (detached structures). Oprócz wymienionych rodzajów onkolitów (I, C, R) wprowadzono nową postać, określoną jako DS-L (laterally growing), o ogólnym kształcie dyskoidalnym i laminach narastających w płaszczyznach bliskich równikowej.

Onkolity typu I, C oraz R zostały opisane przez Logana, Rezaka i Ginsburga (op. cit.) z mórz współczesnych i każdemu z nich przypisano określone znaczenie facjalne. Wszystkie trzy typy onkolitów znalazły odpowiedniki w materiale kopalnym w keloweju Villányi na Węgrzech (Radwański i Szulczewski, 1966). Onkolity typu L, chociaż ukonstytuowane na podstawie materiału kopalnego, mają również swój odpowiednik wśród onkolitów współczesnych w „algal biscuits” opisanych przez D. Mawsona (1929) z wybrzeży Australii.

WYKAZ LITERATURY REFERENCES

- Logan B. W., Rezak R., Ginsburg R. N. (1964). Classification and environmental significance of algal stromatolites. *J. Geol.*, 72, No 1.

* Komunikat wygłoszony na zebraniu Sekcji Sedymentologicznej Pol. Tow. Geol. 20 IV 1966 r.

- M a w s o n D. (1929), Some South Australian algal limestones in process of formation. *Geol. Soc. London Quart. J.*, 85, pt. 4.
- R a d w a ń s k i A., S z u l c z e w s k i M. (1966), Jurassic stromatolites of the Villány Mountains (Southern Hungary). *Ann. Univ. Sc. Budapestinensis, Sectio Geol.* (w druku).